

N:o 81.

Ank. till Riksd. Kansli d. 30 April 1869, kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition, angående vissa grunder för förvaltningen af Statens jernvägstrafik och särskildt för den dervid anställda personals aflöning m. m.

(2:dra U. A.)

Sedan Styrelsen för Statens jernvägstrafik afgifvit underdåniga förslag dels till organisation af nämnda trafiks förvaltning, dels till aflöningsreglemente för dervid anställde embets- och tjänstemän samt betjente, dels till omkostnadsstat för år 1869 och dels till reglemente för antagande och entledigande m. m. af den personal, som af Styrelsen tillsättes, så öfverlemnade Kongl. Maj:t uti nådig Proposition till 1868 års Riksdag nämnda omkostnadsförslag, hvarjemte Kongl. Maj:t föreslog Riksdagen att godkänna vissa hufvudbestämmelser i afseende å vilkoren för tjänstemännens anställning samt grunderna för aflöning åt dem. Uti det svar Riksdagen den 13 Maj sistlidne år afgaf å Kongl. Maj:ts omförmälda Proposition anhöll Riksdagen på anförda skäl, att Kongl. Maj:t måtte taga i nådigt öfvervägande, huruvida icke Styrelserna öfver Statens jernvägsbyggnader och jernvägstrafik kunde sammanföras till en enda Styrelse för Statens jernvägar, eller, om detta icke funnes ändamålsenligt, den förra Styrelsen förläggas till arbetslinien; samt huruvida icke dels de föreslagna distrikthefstjänsterna kunde indragas, dels betydligare inskränkningar ske såväl i antalet af de vid jernvägstrafiken anställda embets- och tjänstemän samt betjente, som äfven i fråga om beloppen af de för dem föreslagna löneförmåner. Derjemte tillkännagaf Riksdagen sitt bifall till de flesta af ofvanberörda utaf Kongl. Maj:t föreslagna hufvudbestämmelser dels i oförändradt skick, dels med vissa förändringar eller inskränkningar, men förklarade sig icke hafva godkänt de öfriga bestämmelserna, hvilka hufvudsakligen afsågo beloppen af fasta arfvoden, de föränderliga arfvodenas fördelning samt inqvarterings- och trakamentsersättning, provisioner, felräkningspenningar och premier.

Uti en till nu församlade Riksdag aflåten, till Stats-Utskottet remitterad nådig Proposition (N:o 25), angående vissa grunder för förvaltningen af Statens jernvägstrafik och särskildt för den dervid anställda personals aflöning, har Kongl. Maj:t, bland annat, meddelat, att, ehuru den af sednaste Riksdag väckta frågan om sammanslagning af Styrelserna för jernvägstrafiken och jernvägsbyggnaderna eller den sistnämnda Styrelsens förläggande till arbetslinien, ännu icke blifvit jemte vederbörandes deröfver afgifna underdåniga utlåtande företagen till nådig pröfning, Kongl. Maj:t ansett denna omständighet ingalunda böra uppehålla den deraf icke nödvändigt beroende frågan om den för trafiken erforderliga personal och dess aflöning; att efter öfvervägande af hvad uti Trafikstyrelsens den 31 sistlidne December afgifna underdåniga utlåtande anförts rörande behovet och lämpligheten af distrikchefs-embetena, Kongl. Maj:t funnit den utgift, som för dessa befattningar beräknats, icke kunna undvaras, men att för närvarande, innan de utaf Trafikstyrelsen omförmälda olika system för ett permanent öfvervakande af linieförvaltningen, det ena med vissa trafikområden, och det andra med de särskilda förvaltningsgrenarne såsom grund för indelningen, blifvit vidare praktiskt pröfvade, det icke borde definitivt bestämmas, huruvida distrikchefs-embeten skulle införas, eller nämnda öfvervakande lämpligare på annat sätt anordnas; äfvensom att, beträffande ifrågasatta inskränkningar i afseende å antalet af de vid jernvägstrafiken anställde embets- och tjänstemän samt beloppen af deras aflöning, Kongl. Maj:t i de delar, som utgjorde föremål för den nådiga Propositionen, lika med Trafikstyrelsen, funnit andra sådana inskränkningar än dem, bemälda Styrelse redan beslutit (se Prop. sid. 8—12), icke utan fara för betänkliga olägenheter kunna göras.

Vid detta förhållande och då Kongl. Maj:t fortfarande vidhölle åsigten om lämpligheten af de utaf Kongl. Maj:t vid sista riksdag i afseende å grunderna för aflöningsstaten föreslagna bestämmelser, hvilka antagligen i följd af beslutet om Riksdagens ofvan omförmälda underdåniga hemställan, ej då vunnit Riksdagens godkännande, har Kongl. Maj:t ånyo till Riksdagens pröfning öfverlemnatsamma bestämmelser utan annan förändring än dels den modifikation, som påkallas deraf att definitivt beslut om distrikchefers tillsättande ej nu fattades, dels ock att arvodet för kontrollerande maskiningeniören blifvit nedsatt till 1,800 R:dr eller det belopp, han redan för innevarande år åtnjöte; och har Kongl. Maj:t alltså föreslagit, att Riksdagen, utöfver de vid sista riksdag antagna bestämmelser i nyssnämnda ämne, nu måtte ytterligare godkänna följande:

a) Fasta arvoden utgå med nedanstående årliga belopp för följande embets- och tjänstemän:

Vid Styrelsen:

till Generaldirektören	R:dr 9,000:
» Byråchefen	» 5,500:

till Öfverdirektören vid ban- och maskinafdelningarne . . .	R:dr 5,500:	
Särskildt arfvode för öfvervakandet af afdelningarne å linien	» 1,000:	6,500:
» Öfverdirektören för trafikafdelningen	R:dr 5,500:	
Särskildt arfvode för öfvervakandet af afdelningen å linien	» 1,000:	6,500:
» Sekreteraren	R:dr 4,500:	
» Registratören och Aktuarien	» 3,500:	
» En Notarie	» 2,500:	
» En d:o	» 2,500:	
» Ombudsmannen	» 3,000:	
» Kamereraren	» 4,000:	
» Revisorn	» 3,000:	
» Hufvudkassören	» 3,000:	
» Uppbörds-kassören	» 3,500:	
» Föreståndaren för Statistiska kontoret	» 4,000:	

Nuvarande innehafvaren af denna befattning bibehålles under sin tjänstetid vid det arfvode, han hittills innehaft, af 200 R:dr der-
utöver.

Till Arkitekten	» 1,500:
» Öfverkontrollören	» 4,000:
» Kontrollerande Maskiningeniören	» 1,800:

Tjensten indrages vid nuvarande innehafvarens afgang.

b) Styrelsen eger, intilldess definitivt beslut fattats om sättet för hela linie-
förvaltningens permanenta öfvervakande, för detta ändamål årligen disponera ett
belopp af 15,000 R:dr.

c) De i klassregleringen upptagna arfvoden utgå sålunda:

A. Vid Styrelsen

för Öfverdirektörens Assistenten }	
» Telegrafdirektörer }	
» Milkontrollören }	
» Kontrollörer i Kontroll-kontoret }	
» Kammarförvandten }	
» Biljett- och formulär-förvaltaren }	
» Bokhållare vid Kassa-, Statistiska- }	
och Mil-kontoren }	
» Kammarskrifvare }	
» Kontorskrifvare }	
» Telegrafister	

Lägsta		Högsta	
Klass	R:mt	Klass	R:mt
6	2,700	2	3,900
9	1,800	3	3,600
10	1,500	7	2,400
19	600	9	1,800

	Lägsta		Högsta	
	Klass	R.mt	Klass	R.mt
för Vaktmästare	20	540	16	780
» Telegrafbud	23	360	20	540
B. Vid Distrikten.				
för Ban-, Maskin- och Trafik-direktör	5	3,000	1	4,200
» Assistenten åt nämnde direktörer	9	1,800	5	3,000
» Banningeniörer	11	1,200	5	3,000
» Förrådsförvaltare				
» Verkstadskamererare				
» Verkmästare				
» Stationsinspektörer				
» Byråassistenter	9	1,800	7	2,400
» Lokomotivförare-förmän				
» Distriktkassörer	17	720	7	2,400
» Konstruktörer				
» Vagnmästare				
» Telegrafinspektörer	11	1,200	8	2,100
» Bokhållare	13	960	9	1,800
» Ritare				
» Lokomotivförare	22	420	9	1,800
» Stationskassörer				
» Telegrafister	25	240	9	1,800
» Kontors- och Stationskrifvare	17	720	10	1,500
» Öfverkonduktörer	17	720	11	1,200
» Konduktörer				
» Biljettörer	25	240	11	1,200
» Stationsmästare	17	720	12	1,080
» Eldare	17	720	13	960
» Vagnförmän	19	600	13	960
» Banmästare	19	600	15	840
» Materialvakter				
» Packmästare				
» Stationskarlsförmän	22	420	16	780
» Vaktmästare				
» Portvakter				

	Lägsta		Högsta	
	Klass	R:mt	Klass	R:mt
för Lokomotiv- och Vagn-putsare				
» Kolvakter	22	420	19	600
» Pumpare				
» Vagnssmörjare				
» Bromsare				
» Signalkarlar	23	360	20	540
» Spårvexlare				
» Stationskarlar				
» Kuskar				
» Förrådsdrängar				
» Ban-, bro- och grind-vakter	24	300	22	420
egande Styrelsen att tillägga högst 15 R:dr i månaden under seglationstid för vakter vid rörliga broar samt att för bevakning af grindar anställa personer med lägre arfvoden.				
» Kontorsvakter	25	240	22	420
» Notisbärare				
» Telegrafbud				

d) Embets- och tjänstemän samt betjente *vid distrikten*, hvilka ej erhålla bostad med vedbrand in natura i jernvägens egna eller för ändamålet hyrda lokaler, äro berättigade till inkvarteringsersättning, som beräknas till 20 procent af årliga arfvodet, tjänstgöringspenningar inberäknade för dem, som äro stationerade i Stockholm, Göteborg och Malmö, 15 procent i annan stad eller köping, och 10 procent vid station på landet.

e) För sådane embets- och tjänstemän *vid distrikten*, hvilkas befattningar äro förenade med oftare förekommande tjänsteresor eller kommanderingar inom eget distrikt, utgår traktamentsersättning med belopp, som af Kongl. Maj:t bestämes, och hvilket icke må öfverstiga det, som i gällande *resereglemente* är stadgadt. För tjänsteman, som har linieförvaltningens permanenta öfvervakande åt sig uppdraget, kan, med iakttagande häraf, godtgörelse för tjänsteresor inom distriktet af Kongl. Maj:t bestämmas till viss årlig summa.

f) Provisioner, felräkningspenningar eller premier tillkomma:

Styrelsens hufvudkassör med 500 R:dr om året;

Styrelsens uppbörds-kassör med 25 öre för hvarje fullt tusental Riksdaler af den uppbörd, som under hvarje år blifvit från stationerna till uppbörds-kassan inremitterad;

Distriktskassörer med ett af Styrelsen bestämdt årligt belopp, dock ej öfver 500 R:dr för hvardera;

Kontrollören och Kontorsskrifvare vid Kontroll-kontoret med 10 procent å hvarje i stationernas räkenskaper af dem anmärkt och till återbetalning eller redovisning fastställt belopp; egande Styrelsen, med afseende å det anmärkta felets beskaffenhet, bestämna, om anmärkningsprocenten skall i sin helhet eller endast till en del af den felande betalas;

Trafik- och Telegraf-stationernas uppbördspersonal med tre tiondedels procent af redovisade trafik- eller telegram-inkomster, till fördelning emellan nämnda personal på afsändnings- och emottagningsstationerna enligt grunder, hvilka Styrelsen eger att bestämna; och

Lokomotivförare, eldare och vagnsmörjare samt annan betjening, till följd af hvars hushållning med materialier eller genom hvars nit och arbetsamhet väsentliga besparingar af utgifter åstadkommits, premier enligt särskilda, af Styrelsen fastställda bestämmelser.

Härutöfver har Kongl. Maj:t, som ansett lämpligt och med god ordning öfverensstämmande, att stadganden meddelades för den ej sällan inträffande händelse, att till följd af en växande trafik eller i öfrigt förändrade förhållanden, behof af nya anläggningar och byggnader uppstode, föreslagit följande bestämmelser:

1) Ny anläggning eller byggnad af större omfattning, såsom ny station, ny reparations-verkstad eller dubbelspår emellan två stationer må ej vid redan till trafik upplåten statsbana verkställas förr, än behovet blifvit af Riksdagen pröfvadt och godkänt. Riksdagen tillkomme ock att besluta de vilkor i afseende på kostnaden, hvarunder anslutning till statsbana må ega rum för bibana, som härefter af enskilde anläggas.

2) I fråga om erforderlig utvidgning af redan befintlig anläggning och byggnad eller verkställande af ny sådan utaf mindre betydighet, såsom anordnande af hållplats, mötesplats eller dylikt, beslutar Kongl. Maj:t, och bör kostnaden därför intagas i det förslag till specifik kostnadsstat för jernvägstrafiken, som Styrelsen vid slutet af hvarje år har att för det nästföljande underställa Kongl. Maj:ts pröfning och fastställelse.

Hvad först angår behovet och lämpligheten af distriktchefs-embeten, har Trafikstyrelsen, på grund af de i ofvanberörda utlåtande anförda och i den nådiga Propositionen (sid. 4—8) intagna skäl, till hvilka här endast hänvisas, förklarar det Styrelsen fortfarande vidhölle åsigten derom, att distriktchefs-embeten eller andra mot samma ändamål svarande embeten borde införas till åstadkommande af ett permanent öfvervakande af linieförvaltningens alla grenar, äfvensom derom att, i fråga om de olika sätt, hvarpå ett sådant öfvervakande kunde vinnas, det som

Styrelsen föreslagit borde fortfarande få gälla intilldess, efter praktisk pröfning af något annat, detta andra visat sig ega bestämda företräden.

Beträffande frågan om distriktschefs-befattningarne har en af de i ämnet mest erfarne personer, nemligen Chefen i Styrelsen för Sachsens statsbanor Friherre von Weber uti en den 1 sistlidne Januari till Svenska trafikstyrelsens chef aflåten och Utskottet delgifven skrifvelse, jemte den upplysning att uti direktionen för Sachsiska statsbanorna, som vid början af innevarande år hade en längd af 103 Tyska mil, fungerade såsom verkliga ledamöter: 2 presidenter, 1 vice president, 3 direktörer och 5 direktionsråd, bland annat, meddelat,

att den speciela linietjensten vid de Sachsiska statsbanorna i högsta instansen förvaltades af sju trafiköfverinspektörer (Betriebs Oberinspektoren) med arfvonden från 1,200 till 2,000 thaler;

att denna högre förvaltningspersonal såväl i direktionen som vid den direkta trafikförvaltningen visat sig *för svag* och hade i direktionen redan blifvit förstärkt genom anställning af assessorer, hvilka utöfvade rådsfunktioner, samt måste äfven på linierna förstärkas, då tjensten alltför mycket toge öfverinspektörerne i anspråk och det måste sörjas för lämpliga vikarier;

att trafiköfverinspektörernes funktioner temligen noga motsvarade de svenska distriktschefs-befattningarne;

att i dessa embetsmäns hand alla trafikförvaltningens trådar inom ett helt jernvägsdistrikt koncentrerade sig och att denna förvaltning först genom dem erhöle den ordning och enhet, som gjorde densamma öfverskådlig för direktionen, hvilken jemförelsevis, synnerligen på långa linier, vore i högst ringa mån i tillfälle att se och höra med egna ögon och öron;

att ju högre trafiken stöge desto större blefve äfven värdet af lokalförvaltningarnes verksamhet, då ökningen af direktionsgöromålen alltmera fasthölle direktionen vid centralpunkten och den tid, som måste användas på täta och vidlyftiga resor, alltid blefve mera outhärlig för medhinnandet af de vid centralpunkten sammanlöpande arbetena:

att man allestädes, der en längre erfarenhet förvärfvats, lade den största vikt på utvecklingen af linieförvaltningarne och genom att lemna dessa allt vidsträcktare befogenhet förebyggde en alltför stark centralisation af göromålen i generaldirektionen, på det att genom omedelbar, på ort och ställe förvärfvad, kännedom tillbörlig uppmärksamhet måtte kunna lemnas åt industri-, åkerbruks- och trafikförhållanden, samt inträde af slentrian förhindras, hvaraf de stora förvaltningarne genom för långt sträckt centralisation så ofta ledo;

att särskilda förvaltningar vid trafikens hufvudpunkter alltid och allestädes skulle behövas för att under lefvande praktik på grund af egen åskådning och noggrannaste specialkännedom i första instansen ingripa och afgöra, vidmagthålla och föröka, men att detta mål blott ofullständigt och på för generaldirektionens göromålen

mål otillfredsställande sätt ernåddes, om lokalförvaltningen blott bestode af tekniska och trafikelementer utan organiskt hufvud;

att vid en jernvägsförvaltning icke något hämnade sig så kännbart och långvarigt, som en för svag utrustning med arbetsförmågor på de högre förvaltningsplatserna, ty från dessa punkter utginge dirigerande de krafter, som livvade och höjde det hela, och att en lucka här medförde otaliga brister i de lägre afdelningarne.

De ifrågavarande distriktchefsplatserna vid Statens jernvägstrafik äro icke några nya embeten, utan tvärtom de äldsta af alla högre befattningar inom den Svenska jernvägsförvaltningen och hafva funnits alltsedan 1861 under namn af intendentsembeten. Om man, utgående från den åsigt att jernvägstrafiken är ett industriellt företag, som måste skötas affärsmässigt och att dess styrelse icke kan jämföras med ett Statens förvaltande verk, der förhållandena äro helt olika, vill från enskilda industrien hemta exempel, lär man svårligen finna ett enda, som ej visar att ett bolag eller en enskild person, hvilken på flera och skiljda orter drifver stora industriföretag, omfattande flera verksamhetsgrenar, äfven har på hvarje ort en särskild verkställande direktör, disponent eller förvaltare, hvilken, huru stort eller litet antal af räkenskapsförare, inspektorer, verkmästare, öfvermaskinister o. s. v. eljest kan erfordras, i sin hand sammanhåller de särskilda förvaltningsgrenarne och för öfrigt står i erforderlig förbindelse med principalens hufvudkontor. Stambanorna äro nu indelade i tre särskilda distrikt eller områden för detaljförvaltningen och tjänstgöringen å linierna. Denna indelning är här, likasom vid andra länders jernvägar af stor utsträckning, oundgängligen nödvändig till följd dels af de stora afstånden mellan banornas ändpunkter, som äro naturliga hufvudstationer för jernvägsrörelsen samt dessas aflägsenhet från centralstyrelsens säte, dels af de stora olikheterna uti trafik- och ortförhållanden utmed de särskilda linierna. Nu har Staten å hvarje distrikt nedlagt ett kapitalvärde af i rundt tal 30 millioner R:dr och per distrikt utbetalas årligen i medeltal 1 million R:dr för drift och underhåll, obekränt hvad hos centralstyrelsen utbetalas, hvarjemte uppbares en bruttoinkomst af närmare 2 millioner R:dr. Dervid användes en personal af omkring 600 personer, tillhörande tre särskilda afdelningar, hvilka måste oafslåtligen sammanhållas till enig och punktlig verksamhet för det gemensamma målet att med minsta möjliga utgifter bereda Staten de största möjliga inkomster, allt under vaksam omsorg för den trafikerande allmänhetens säkerhet till lif och egendom. En sådan industriel verksamhet, som dessutom samtidigt bedrifves på flera skiljda orter, är betydande nog att kräfvä sin särskilda disponent eller styresman på stället och härtill äro distriktcheferna afsedda.

Distriktchefernes åligganden skulle enligt den nya organisationens mening omfatta direkta befälet öfver distriktets tjänstemanna- och betjeningspersonal, ansvarigheten för den allmänna ordningen och ekonomien inom distriktet, öfvervakandet af reglementens och instruktioners efterlefnad, afgifvandet af förslag vid tjänsters

tjensters tillsättande och tjänstemäns befordran inom de fastställda arfvodesklasserna, antagandet och förordnandet af betjeningen samt utöfvandet af den disciplinära bestraffningsrätten, allt inom bestämda gränser, som Styrelsen skulle ega att närmare fastställa. Vidare borde samme embetsmän, efter vederbörande afdelningsföreståndares förslag eller hörande, afgifva utlåtanden, som af Styrelsen infordras öfver ärenden inom distrikten, afgöra frågor i afseende på tjänstgöringen, der de särskilda afdelningsföreståndarne äro af olika mening, följa de ekonomiska förhållandena inom de orter, som jernbanorna inom distriktet beröra, med sådan uppmärksamhet att de kunna hos Styrelsen föreslå åtgärder, som lända till befordrande af jernvägarnes ändamål, förökande af inkomster, förminskande af utgifter och i samband dermed samfärdselns och näringarnes utveckling, eller, med ett ord, i alla hänseenden bevaka Statens jernvägstrafiks rättigheter och fördelar samt i sådant afseende vara Styrelsens ombud inom den ort, der de hafva sin verksamhetskrets.

Härförutan åligger det enligt gällande, af Kongl. Maj:t utfärdade, trafikreglemente och taxa intendent eller distriktchef att upptaga och afgöra:

- a) trafikanters klagomål mot tjänstemän eller betjente;
- b) väckta påståenden om ersättningar af trafikmedlen för å Statens jernvägar aflemdadt gods, som skadats eller förkommit;
- c) besvär öfver skedda fraktdebiteringar samt frakttaxans tillämpning;
- d) ansökningar om eftergifter eller lindringar å vid distriktets stationer debiterade tomt- och magasinshyror, m. m.

Då trafikdirektörernas åligganden äro så tränga och ansvarsfulla, att en persons krafter och arbetsförmåga ej räckt till att utan aflösning ständigt upprätthålla denna tjänst, utan det varit nödvändigt att åt hvarje trafikdirektör gifva åtminstone en assistent, förutom behöfliga skrif- och telegrafbiträden, lära intendentens eller distriktchefens tjänstepligter icke kunna åläggas trafikdirektören, utan att dennes egentliga åligganden öfverflyttas på hans assistent, som åter för att vinna behörig aflösning och hvila måste till biträde erhålla en ny assistent. Den egentliga vinsten af en sådan anordning skulle således i sjelfva verket inskränka sig till endast en namnförändring. Ej heller kunna, enligt Utskottets åsigt, distriktchefernas åligganden fördelas på öfverdirektörerna, åtminstone icke chefernas i andra och tredje distrikten. Styrelsen, som för närvarande utgöres af en chef och tre föredragande ledamöter, nemligen en byråchef och två öfverdirektörer, är i jämförelse med centralstyrelserna vid utländska jernvägar af någon betydligare utsträckning ganska fåtalig. Öfverdirektörerna lära till följd deraf vara så upptagna med handläggning af löpande ärenden, som skola i Styrelsen afgöras, att de icke utan stor ansträngning kunna dessutom medhinna att såväl egna nödigt arbete åt frågor, som ega allmännare vikt och betydelse för jernvägsförvaltningen i det hela och som stå i nära förbindelse med det initiativ till de ändamålsenligaste åtgärder, hvilket Styrelsen måste sträfvå att utöfva och bibehålla, som äfven verkställa några få inspektioner å linierna. Vid det förhållande att distriktcheferna, på sätt ofvan

blifvit anfördt, i första instans icke allenast afgöra frågor om tolkning af taxan, när trafikanter klaga öfver skedda debiteringar, utan äfven i disciplinära och andra ordningsmål inom distriktet fatta beslut och inom vissa gränser ålägga bestraffningar, hvilka frågor och mål sedan kunna dragas under Styrelsens pröfning, skulle öfverdirektörerna, ifall distrikthefernas nämnda åligganden på dem kunde fördelas, dessutom nödgas att först i lägre instans fatta beslut, och sedan såsom styrelsemedlemmar i högre instans sjelfva pröfva samma beslut, hvilken anordning icke lär kunna anses vara med god ordning öfverensstämmande. Skulle åter dylika mål dragas direkt till Styrelsen såsom första instans, uppkomme stora olägenheter för Styrelsen, dels genom förlust af tid, som behöfde egnas åt andra angelägna göromål, dels ock derigenom att för ett rätt bedömande af fel och försummelse i tjensten ofta erfordras vidlyftiga förhör och undersökningar på eller nära stället, der felen blifvit begångna. Antingen Styrelsens ledamöter vid sådana tillfällen utresa å linien för att anställa undersökningar eller de personer, som tilltalas eller upplysningsvis höras, uppkallas till Styrelsen, förorsakas deraf kostnader och förlust af tid och arbete.

Af hvad sålunda blifvit anfördt torde få anses ådagalagdt, att den direkta inspektion, som centralstyrelsen kan utöfva på linieförvaltningen, icke ensam är tillfyllestgörande, utan att en särskild arbetskraft närmast Styrelsen är för detta ändamål oundgängligen nödvändig samt att, i fråga om sättet att anordna densamma, distrikthefs-befattningarna fortfarande äro åtminstone för 2:dra och 3:dje distriktet de mest lämpliga med afseende å aflägsenheten från centralstyrelsen och den betydliga trafik, som eger rum till och från distriktets ändpunkter i Malmö och Göteborg. Första trafikdistriktet synes deremot dels till följd af sitt läge och dels i anledning af dess hittills mindre utvecklade trafikförhållanden lättare kunna öfvervakas af sjelfva Styrelsen eller genom särskildt utsända inspektörer; och då tillfälle bör lemnas till försöks anställande för att vinna erfarenhet, på hvad sätt linieförvaltningens permanenta öfvervakande för framtiden bör anordnas, anser Utskottet mest lämpligt att distrikthefs-befattningen i första distriktet icke bibehålles, utan i stället medel anvisas för bestridande af de göromål i afseende å detta distrikts speciela förvaltning, som icke af Styrelsen medhinnas.

Angående de lönebelopp, som nu blifvit föreslagna för de vid jernvägstrafiken anställde embets- och tjänstemän samt betjente, har Utskottet, utöfver de af trafikstyrelsen beslutade och af Kongl. Maj:t gillade inskränkningar (se Prop. sid. 8—12), endast i några få punkter ansett sig böra föreslå nedsättning i de föreslagna beloppen. Så har det synts Utskottet som öfverdirektörernas särskilda arfvode för öfvervakandet af afdelningarna å linien skäligen kunde bestämmas till 500 R:dr i stället för 1,000 R:dr, hvarjemte arfvodet för sekreteraren ansetts böra i närmare öfverensstämmelse med sekreterarelönerna inom andra embetsverk utgå med 4,000 R:dr. Beträffande ombudsmannen och arkitekten, hvilka för byggnads- och trafikstyrelsen för närvarande gemensamma tjänstemän från byggnadsstaten åtnjuta arfvoden, den förre med 3,600 R:dr och den sednare med 4,800 R:dr, har det

synts Utskottet olämpligt att, innan frågan om de båda Styrelsernas sammanslagning blifvit slutligen afgjord, för ifrågavarande tjänstemän å trafikstaten uppföra högre arfvodesbelopp än de nu derifrån utgående eller 1,000 R:dr för ombudsmannen och 500 R:dr för arkitekten. Vidare och då den för föreståndaren för Statistiska kontoret i staten föreslagna aflöning af 4,000 R:dr synts utgöra fullt tillräcklig ersättning för de med denna befattning förenade göromål, samt nuvarande innehafvaren icke lär kunna vara lagligen berättigad att något arfvode derutöfver uppbära, har Utskottet ansett det i sådant hänseende i statsförslaget upptagna arfvodesbelopp, 200 R:dr, böra derur utgå.

Likaledes torde, då samtliga tjänstemän vid trafikstaten äro endast på förordnande antagne, giltig anledning icke förefinnas att vidare bibehålla det å staten för en kontrollerande maskiningeniör upptagna arfvode af 1,800 R:dr, enär den i staten befintliga anteckning, att tjänsten skulle vid nuvarande innehafvarens afgång indragas, otvetydigt angifver att befattningen icke vidare är behöflig. Hvad sedermera angår de i klassregleringen upptagna arfvoden, har Utskottet ansett förändring endast derutinnan böra ega rum, att för stationskarlsförmän, lokomotiv- och vagnputsare samt signalkarlar jemte öfrige med dem likställde jernvägsbetjente, hvilka föreslagits till aflöning efter 22 till och med 16, 22 till och med 19, samt 23 till och med 20 klasserna, aflöningen i stället må kunna, likasom för telegrafister, biljettörer, kontorsvakter med flere, begynna redan vid 25 klassen med 240 R:dr.

Hvad slutligen vidkommer det stadgande Kongl. Maj:t föreslagit att meddelas för den händelse behof uppstår af nya anläggningar och byggnader vid de till trafik upplåtta statsbanorna, har Utskottet ansett, att då större utvidgningar af stationer och bangårdar kunna föranleda lika betydliga kostnader, som nya anläggningar, äfven sådana större utvidgningar böra Riksdagens pröfning underställas.

I öfverensstämmelse med hvad sålunda blifvit anfördt, hemställer Utskottet, att Riksdagen måtte godkänna följande bestämmelser:

- a) Fasta arfvoden utgå med nedanstående årliga belopp för följande embets- och tjänstemän, nemligen:

Vid Styrelsen:

Till Generaldirektören	R:dr 9,000:
» Byråchefen	» 5,500:
» Öfverdirektören vid ban- och maskinafdelningarne	R:dr 5,500:
Särskildt arfvode för öfvervakande af afdelningarne å linien	» 500:6,000:
» Öfverdirektören för trafikafdelningen	R:dr 5,500:
Särskildt arfvode för öfvervakande af afdelningen å linien	» 500:6,000:

Till Sekreteraren	R:dr 4,000:
» Registratorn och Aktuarien	» 3,500:
» en Notarie	» 2,500:
» en d:o	» 2,500:
» Ombudsmannen	» 1,000:
» Kamereraren	» 4,000:
» Revisorn	» 3,000:
» Hufvudkassören	» 3,000:
» Uppbörds-kassören	» 3,500:
» Föreståndaren för statistiska kontoret	» 4,000:
» Arkitekten	» 500:
» Öfverkontrollören	» 4,000:

Vid Distrikten:

- Till Distriktchefen för andra distriktet R:dr 5,000:
 » d:o för tredje d:o » 5,000:
 b) Styrelsen eger att för linieförvaltningens öfvervakande i första distriktet tillvidare årligen disponera ett belopp af 2,000 R:dr.
 c) De i klassregleringen upptagna arfvodena utgå sålunda:

A. Vid Styrelsen:

För Öfverdirektörens assistenter }
 » Telegrafdirektörer . . . }
 » Milkontrollören }
 » Kontrollörer i kontrollkon- }
 toret }
 » Kammarförvandten . . . }
 » Biljett- och formulärförval- }
 taren }
 » Bokhållaren vid kassa-, sta- }
 tistiska- och milkontoren . }
 » Kammarskrifvare }
 » Kontorsskrifvare }
 » Telegrafister }
 » Vaktmästare }
 » Telegrafbud }

Lägsta		Högsta	
Klass.	R.mt.	Klass.	R.mt.
6	2,700	2	3,900
9	1,800	3	3,600
10	1,500	7	2,400
19	600	9	1,800
20	540	16	780
23	360	20	540

	Lägsta		Högsta	
	Klass.	R.mt.	Klass.	R.mt.
B. Vid Distrikten:				
För Ban-, Maskin- och Trafikdi-				
rektör	5	3,000	1	4,200
» Assistenten åt nämnde direk-				
törer	9	1,800	5	3,000
» Banningeniörer				
» Förrådsförvaltare				
» Verkstadskamererare	11	1,200	5	3,000
» Verkmästare				
» Stationsinspektorer				
» Byråassistenter	9	1,800	7	2,400
» Lokomotivförareförmän				
» Distriktkassörer				
» Konstruktörer	17	720	7	2,400
» Vagnmästare				
» Telegrafinspektorer	11	1,200	8	2,100
» Bokhållare				
» Ritare	13	960	9	1,800
» Lokomotivförare				
» Stationskassörer	22	420	9	1,800
» Telegrafister	25	240	9	1,800
» Kontors- och Stationskrifvare	17	720	10	1,500
» Öfverkonduktörer				
» Konduktörer	17	720	11	1,200
» Biljettörer	25	240	11	1,200
» Stationsmästare	17	720	12	1,080
» Eldare	17	720	13	960
» Vagnförmän	19	600	13	960
» Banmästare				
» Materialvakter	19	600	15	840
» Packmästare				
» Stationskarlsförmän				
» Vaktmästare	25	240	16	780
» Portvakter				
» Lokomotiv- och vagnput-				
sare				
» Kolvakter	25	240	19	600
» Pumpare				
» Vagnsmörjare				
» Bromsare				

	Lägsta		Högsta	
	Klass.	R.mt.	Klass.	R.mt.
För Signalkarlar	25	240	20	540
» Spårvevlare				
» Stationskarlar				
» Kuskar				
» Förrädsdrängar	25	240	22	420
» Ban-, bro- och grindvakter. egande Styrelsen att tillägga högst 15 R:dr i månaden under seglations-tid för vakter vid rörliga broar samt att för bevakning af grindar anställa personer med lägre arfvoden.				
» Kontorsvakter.	25	240	22	420
» Notisbärare				
» Telegrafbud				

d) Embets- och tjänstemän samt betjente *vid distrikten*, hvilka ej erhålla bostad med vedbrand in natura i jernvägens egna eller för ändamålet hyrda lokaler, äro berättigade till inqvarteringsersättning, som beräknas till 20 procent af årliga arfvodet, tjänstgöringspenningar inberäknade, för dem, som äro stationerade i Stockholm, Göteborg eller Malmö, 15 procent i annan stad eller köping och 10 procent vid station på landet.

e) För sådane embets- och tjänstemän *vid distrikten*, hvilkas befattningar äro förenade med oftare förekommande tjänsteresor eller kommenderingar inom eget distrikt, utgår traktementsersättning med belopp, som af Kongl. Maj:t bestämmes och hvilket icke må öfverstiga det, som i gällande resereglemente är stadgad. För tjänsteman, som har linieförvaltningens permanenta öfvervakande åt sig uppdraget, kan, med iakttagande häraf, godtgörelse för tjänsteresor inom distriktet af Kongl. Maj:t bestämmas till viss årlig summa.

f) Provisioner, felräkningspenningar eller premier tillkomma:
Styrelsens hufvudkassör med 500 R:dr om året;

Styrelsens uppbörds-kassör med 25 öre för hvarje fullt tusental Riksdaler af den uppbörd, som under hvarje år blifvit från stationerna till uppbörds-kassan inremitterad;

Distriktskassörer med ett af Styrelsen bestämdt årligt belopp, dock ej öfver 500 R:dr för hvardera;

Kontrollörer och Kontorsskrifvare vid Kontroll-kontoret med 10 procent å hvarje i stationernas räkenskaper af dem anmärkt och till återbetalning eller redovisning fastställt belopp; e-gande Styrelsen, med afseende å det anmärkta felets beskaffenhet, bestämma, om anmärkningsprocenten skall i sin helhet eller endast till en del af den felande betalas;

Trafik- och Telegrafstationernas uppbörds-personal med tredjedels procent af redovisade trafik- eller telegraminkomster, till fördelning emellan nämnda personal på afsändnings- och emottagningsstationerna enligt grunder, hvilka Styrelsen eger att bestämma; och

Lokomotivförare, eldare och vagnsmörjare samt annan betjening, till följd af hvars hushållning med materialier eller genom hvars nit och arbetsamhet väsentliga besparingar af utgifter åstadkommits, premier enligt särskilda, af Styrelsen fastställda bestämmelser.

g) Ny anläggning eller byggnad af större omfattning såsom ny station, ny reparationsverkstad eller dubbelspår emellan två stationer, äfvensom större utvidgning af station eller bangård må ej vid redan till trafik upplåten statsbana verkställas förr, än behovet blifvit af Riksdagen pröfvadt och godkänt. Riksdagen tillkomme ock att besluta de vilkor i afseende på kostnaden, hvarunder anslutning till statsbana må ega rum för bibana, som härefter af enskilde anläggas.

h) I fråga om erforderlig mindre utvidgning af redan befintlig anläggning och byggnad eller verkställande af ny sådan utaf mindre betydighet, såsom anordnande af hållplats, mötesplats eller dylikt, beslutar Kongl. Maj:t; och bör kostnaden därför intagas i det förslag till specifik kostnadsstat för jernvägstrafiken, som Styrelsen vid slutet af hvarje år har att för det nästföljande underställa Kongl. Maj:ts pröfning och fastställelse.

Vid behandlingen af förevarande nådiga Proposition har Utskottet jemväl förefatt en af Herr E. Key inom Andra Kammarerna väckt motion (N:o 251) derom, att, i sammanhang med en omorganisation af trafikstyrelsen, jernvägsbyggnadsstyrelsen måtte indragas och dithörande göromål förläggas till banafdelningen under tra-

fikstyrelsen, eller, om detta skulle möta allt för stora svårigheter, till en särskild byrå under sistnämnda styrelse. Enär denna jemväl vid sednaste riksdag väckta och till Kongl. Maj:t då hänskjutna fråga om sammanslagning af styrelserna för jernvägstrafiken och jernvägsbyggnaderna, enligt hvad ofvan blifvit upplyst, ännu icke hunnit företagas till nådig pröfning, hemställer Utskottet,

i) att Herr Keys ofvannämnda motion för närvarande icke måtte till någon åtgärd föranleda.

Stockholm den 29 April 1869.

På Stats-Utskottets vägnar:

Arvid Fr:son Posse.

Reservation:

af Herr *E. Key*: »Det torde nästan vara öfverflödigt erinra att förlidet års Riksdag till Kongl. Maj:t hemställde:

»huruvida icke Styrelserna öfver Statens jernvägs-byggnader och jernvägs- trafik kunna sammanföras till en enda Styrelse för Statens jernvägar, eller om detta icke finnes ändamålsenligt, den förra Styrelsen förläggas till arbetslinien; samt

huruvida icke dels de föreslagna distriktchefs-tjänsterna skulle kunna in- dragas, dels betydligare inskränkningar ske, så väl i antalet af de vid Sta- tens jernvägstrafik anställda embets- och tjänstemän samt betjente, som äfven i fråga om beloppen af de för dem föreslagna löneförmåner.»

Derjemte tillkännagaf Riksdagen sig icke kunna godkänna de bestämmelser, hvilka hufvudsakligen afsågo beloppen af fasta arvoden, de öfriga arvodenas fördel- ning samt inqvarterings- och traktamentsersättningar, provisioner, felräkningspenningar och premier.

Kongl. Maj:t har till svar derå, i Prop. N:o 25 vid innevarande riksdag, dels omförmält: «att frågan om sammanslagning af Styrelserna för jernvägstrafiken och jernvägsbyggnaderna, eller den sistnämnda styrelsens förläggande till arbetslinien, ännu icke blifvit, jemte vederbörandes deröfver helt nyligen inkomna underdåniga utlåtande, företagen till nådig pröfning»; dels yttrat sig anse denna omständighet ingalunda böra uppehålla frågan om den för trafiken erforderliga personal och dess aflöning.

I samma nådiga Proposition förklaras derjemte att Kongl. Maj:t: »beträffande ifrågasatta inskränkningar i afseende å antalet af de vid jernvägstrafiken anställda embets-

embets- och tjänstemän samt beloppen af deras aflöning», lika med Trafikstyrelsen »funnit andra sådana inskränkningar än dem bemälda styrelse redan beslutit, icke utan fara för betänkliga olägenheter kunna göras». Såsom en följd häraf föreslås, bland annat, att Styrelsen skulle ega att, »intill dess definitivt beslut fattats om sättet för hela linieförvaltningens permanenta öfvervakande, för detta ändamål årligen disponera ett belopp af 15,000 R:dr.»

Sedan förra Riksdagen motiverat ofvan omförmälda hemställan rörande distriktchefs-tjänsternas indragning sålunda:

»Emot denna sednare anordning, eller inrättande af distriktchefsplatser, hafva emellertid inom Riksdagen åtskilliga betänkligheter yppat sig. Den grundsats, som blifvit följd vid organisationen af sjelfva Styrelsen, att enhet och planmessighet vid alla detaljer, som tillhöra samma afdelning inom särskilda distrikt, hvarken kunna åstadkommas eller bibehållas på annat sätt, än att afdelningen inom Styrelsen har sin egen, i dess särskilda angelägenheter och göromål kunnig och erfaren representant, hvilken också är beklädd med tillräcklig myndighet att såsom högste befälhafvare inom sin afdelning göra Styrelsens åsigtter och beslut gällande, samt genom behöriga inspektioner vaka öfver samma afdelnings arbete och hushållning inom samtliga distrikter, — denna grundsats, hvilken Riksdagen icke kunnat annat än gilla, synes icke till fullo vara iakttagen vid bestämmandet af distriktchefernas åligganden, hvilka synas sträcka sig till alla grenar af linieförvaltningen. Då dessutom öfverdirektörerna skulle ega att i vissa fall med förbigående af distriktchef meddela direkta ordres till de under desse lydande afdelningsföreståndare, synas distriktchefs-embetena lätteligen kunna föranleda förvecklingar och onödig omgång«.

och det vidare visat sig:

att betydliga inskränkningar i trafikpersonalen, medförande en årlig besparing af cirka 110,000 R:dr, till följe af Riksdagens merbemälda skrivelse kunnat ske;

att frågan om Styrelsernas sammanslagning af Kongl. Maj:t tagits i nådigt öfvervägande, ehuru redan den 18 Juni förlidet år aflåtet förständigande rörande denna fråga icke af Byggnadsstyrelsen besvarades förrän den 30 December och af Trafikstyrelsen den 30 Februari detta år;

att Trafikstyrelsen i sistnämnda skrivelse lifigt förordat den ifrågasatta sammanslagningen under förutsättning att jernvägar till ett belopp af 3 å 4 millioner årligen fortfarande komme att byggas; samt slutligen

att Kongl. Maj:t blott »till liniernas öfvervakande», men icke till distriktchefs-tjänster, begärt 15,000 R:dr,

så hade det i sanning varit att vänta det innevarande års Stats-Utskott skulle fortgå på den förlidet år beträdda banan till vidare förenkling och besparing. Detta har emellertid, såsom Utlåtandet nogsamnt utvisar, icke skett. Ej nog med att Stats-Ut-

skottet låtit sig nöja med en, efter min uppfattning, otillfredsställande förklaring rörande Styrelsernas sammanslagning, äfvensom lemnat å sido frågan om ban- och maskin-afdelningens särskiljande, har det derjemte föreslagit:

till lön åt en distriktchef för 2:dra distriktet	5,000 R.dr.
» » » » » » » » 3:dje »	5,000 »
och för linieförvaltning tills-	
vidare inom 1:sta »	2,000 »
och sålunda återgått till ett godkännande af distriktchefs-befattningarne, samt längre än hvad Kongl. Maj:t sjelf ifrågasatt.	

Visserligen må det vara sannt, att detta beslut fattats med 12 röster mot 11 och således med allenast en enda rösts öfvervigt, men resultatet är dock ett bevis, bland många på de svårigheter hvarje reform till ett bättre inom vår administration har att bekämpa. — Då emellertid de åsigter förlidet års Riksdag uttryckt i ofvanberörda skrifvelse till Kongl. Maj:t, uti Första Kammaren godkändes med 50 röster mot 37, och i Andra Kammaren med 103 röster mot 41, vågar jag hysa godt hopp att Riksdagen skall *vidhålla*, om än Stats-Utskottet *frångått* desamma.

I händelse Andra Kammaren biträder Första Kammarens beslut om begäran af en ny (3:dje) utgifts-stat för Tullverket, synes ett liknande förfarande med jernvägs-trafikstaten hafva så mycket mera skäl för sig, som frågan angående Byggnads- och Trafikstyrelsernas sammanslagning, hvarom Kongl. Maj:t ännu icke för sin del fattat beslut, om detsamma slutligen godkännes, nödvändigt måste medföra väsentliga förändringar i Trafikstyrelsens organisation.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, får jag vördsamt föreslå:

att de af Utskottet särskildt bestämda löner till distriktchefer i 2:dra och 3:dje distrikten äfvensom till linieförvaltning i 1:sta, tillhoppa 12,000 R:dr R:mt, icke må af Riksdagen bifallas;

att ifrågavarande utgiftsstat och de af Kongl. Maj:t för densamma uppställda grunder nu icke må godkännas; men såsom interimssstat med de deri af Riksdagen möjligen beslutade förändringar för 1870 tillämpas; och

att Riksdagen ville hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla att till nästa år få emotse nytt förslag till utgiftsstat, närmare byggd på de grunder 1868 års Riksdag för sin del godkänt.»